

Invaliditātes noteikšana

Ļoti svarīgs valsts sociālās aizsardzības elements ir invaliditātes noteikšanas procesa organizēšana. Pirmreizējo un atkārtoto invaliditātes ekspertīzi veic [Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija \(Valsts komisija\)](#), kuras sastāvā ir Rīgas apvienotā nodaļa un 9 ārstu komisijas.

Invaliditāte ir ilgstošs vai nepārejošs ļoti smagas, smagas vai mērenas pakāpes funkcionēšanas ierobežojums, kas ietekmē personas garīgās vai fiziskās spējas, darbspējas, pašaprūpi un iekļaušanos sabiedrībā.

No 2015. gada 1. janvāra personām no 18 gadu vecuma līdz valsts vecuma pensijas piešķiršanas nepieciešamajam vecumam izvērtē funkcionālos ierobežojumus un tā pakāpi, nosaka darbspēju zaudējumu procentos un:

- ļoti smagā invaliditātē, nosakot I invaliditātes grupu-darbspēju zudums 80-100 procenti;
- smagā invaliditātē, nosakot II invaliditātes grupu –darbspēju zudums 60-79 procenti;
- mēreni izteiktā invaliditātē, nosakot III invaliditātes grupu –darbspēju zudums 25-59 procenti.

Bērniem **līdz 18 gadu** vecumam invaliditāte tiek noteikta bez iedalījuma grupās.

Plašāka informācija [Invaliditātes likumā](#)

Invaliditātes noteikšanas kārtību reglamentē Ministru kabineta mainīt uz 2014. gada 23. decembra noteikumi nr. 805 „Noteikumi par prognozējamās invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas kritērijiem, termiņiem un kārtību”.

Lai veiktu invaliditātes ekspertīzi, personai vispirms ir jādodas pie sava ģimenes vai ārstējoša ārsta, kurš, ņemot vērā vispusīgas medicīniskās izmeklēšanas un atbilstošas ārstēšanas rezultātus, izlems jautājumu par nosūtīšanu uz Valsts komisiju invaliditātes ekspertīzes veikšanai. Lai veiktu invaliditātes ekspertīzi, persona vai tās likumiskais pārstāvis Valsts komisijā iesniedz iesniegumu ar lūgumu veikt invaliditātes ekspertīzi. To var izdarīt personīgi, elektroniska dokumenta formā atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu vai nosūtīt pa pastu. Iesniegumam pievieno šādus dokumentus:

- ģimenes vai ārstējošā ārsta nosūtījumu uz komisiju (veidlapa Nr.088/u);
- citus personas medicīniskos dokumentus, ja ģimenes vai ārstējošais ārsts vai pati persona uzskata, ka tas ir nepieciešams invaliditātes ekspertīzei;
- funkcionālo spēju pašnovērtējumu, ja ekspertīze jāveic personai no 18 gadu vecuma - <http://www.likumi.lv/wwwraksti/2014/257/805/P1.DOC> ;
- pašvaldības sociālā dienesta sociālā darbinieka vai ergoterapeita aizpildītu personas ikdienas aktivitāšu un vides
- novērtējuma anketu (2. pielikums), ja ekspertīze jāveic medicīnisko indikāciju noteikšanai īpašai kopšanai - <http://www.likumi.lv/wwwraksti/2014/257/805/P2.DOC> ;
- darbnespējas lapu B, ja tāda ir izsniegta.

Balstoties uz ekspertīzes rezultātiem, Valsts komisija pieņems lēmumu, vai cilvēkam noteikt invaliditāti. Invaliditāti nosaka uz noteiktu termiņu vai bez atkārtota invaliditātes ekspertīzes termiņa (uz mūžu):

- personai līdz 18 gadu vecumam: uz vienu, diviem, pieciem gadiem vai līdz 18 gadu vecumam, ja tai ir konstatētas minēto Ministru kabineta noteikumu Nr.805 7.pielikumā minētie anatomiskie defekti vai veselības traucējumi;
- personai no 18 gadu vecuma: uz sešiem mēnešiem, vienu, diviem, pieciem gadiem vai bez atkārtota invaliditātes ekspertīzes termiņa (uz mūžu), ja tai ir konstatētas minēto Ministru kabineta noteikumu Nr.805 5.pielikumā minētie veselības traucējumi.

Par invaliditātes noteikšanas datumu tiek atzīta diena, kad persona iesniegusi iesniegumu Valsts komisijā ar lūgumu veikt invaliditātes ekspertīzi.

Personām pēc valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanas, atkārtoti veicot invaliditātes ekspertīzi, saglabā personas ar invaliditāti statusu arī tad, ja funkcionēšanas ierobežojumi, atbilstoši kuriem noteikta invaliditāte, ir saistīti ar objektīvām vecuma izraisītām pārmaiņām organismā, kuras konstatētas pirms pensijas vecuma sasniegšanas.

Personai ar invaliditāti var izstrādāt individuālo rehabilitācijas plānu šādā kārtībā:

- nosūtot personu uz invaliditātes ekspertīzi, **ģimenes/ārstējošais ārsts** aizpilda Individuālā rehabilitācijas plāna veidlapas 2.sadaļu un kopā ar slimnieku - minētā plāna veidlapas 1.sadaļu.
- ja, nosakot personai invaliditāti, **Valsts komisija** pieņem lēmumu par individuālā rehabilitācijas plāna izstrādes nepieciešamību, tā aizpilda veidlapas 3.sadaļu un izsniedz personai ar invaliditāti plāna veidlapu ar ārstējošā ārsta noteiktajiem ārstēšanas un medicīniskās rehabilitācijas pasākumiem un Valsts komisijas ieteikumus.
- **persona** ar invaliditāti, kura vēlas, lai viņai būtu izstrādāts individuālais rehabilitācijas plāns personai ar invaliditāti, iesniedz plāna veidlapu pašvaldības sociālajā dienestā.
- **pašvaldības sociālā dienests** izstrādā minēto plānu, aizpildot veidlapas 4.sadaļu un kontrolēt tā izpildi. Izstrādājot un izpildot individuālo rehabilitācijas plānu personai ar invaliditāti, dienests sadarbojas ar attiecīgās personas ārstējošo ārstu, ja nepieciešams, arī ar citiem speciālistiem un pašu personu.

Papildu informāciju par invaliditātes ekspertīzes kārtību un Valsts komisijas nodaļu darba laiku var iegūt Valsts komisijas mājas lapā www.vdeavk.gov.lv, kā arī, zvanot uz Rīgas apvienoto nodaļu vai reģionālajām ārstu komisijām pa norādītajiem tālruniem:

[Rīgas apvienotā nodaļa](#)

Nodaļas sastāvā iekļautas:

Rīgas pilsētas 1. Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu komisija (turpmāk - VDEĀK)

Rīgas pilsētas 3. VDEĀK

Rīgas pilsētas 4. VDEĀK

Rīgas pilsētas 5. VDEĀK

Rīgas pilsētas 6. VDEĀK

Rīgas pilsētas 9. VDEĀK

Rīgas rajona starprajonu VDEĀK

Adrese: Ventspils iela 53, Rīga, LV-1002, darba laiks 8.30 - 17.00. Invaliditātes ekspertīze notiek pēc iepriekšēja pieraksta, pierakstīties var klātienē nodaļas reģistratūrā vai pa tālruni 67892324 no plkst. 8.30 līdz 16.30.

- [Rīgas pilsētas 7.VDEĀVK](#), turpmāk Rīgas Specializētā nodaļa, Ventspils ielā 53, Rīga, LV-1002, tālr.67394101;
- [Daugavpils starprajonu VDEĀVK](#), turpmāk Daugavpils nodaļa, L.Dārza ielā 60/62, korp.4, Daugavpils, LV-5404, tālr.65431184.
 - [Ietver arī Daugavpils Specializēto VDEĀVK](#);
- [Gulbenes starprajonu VDEĀVK](#), turpmāk Gulbenes nodaļa, Ozolu ielā 2a, Gulbene, LV-4401, tālr.64473158;
- [Jelgavas starprajonu VDEĀVK](#), turpmāk Jelgavas nodaļa, Filozofu ielā 69, LV-3001, tālr.63023232;
- [Jelgavas Specializētā nodaļa](#), slēgta, turpmāk - klientiem ir iespēja ekspertīzi veikt Rīgas Specializētajā nodaļā, Ventspils ielā 53, Rīgā, LV-1002, tālr.67394101;
- [Jēkabpils starprajonu VDEĀVK](#), turpmāk Jēkabpils nodaļa, Stadionu ielā 1, Jēkabpils, LV-5201, tālr. 65235044;
- [Kuldīgas starprajonu VDEĀVK](#), turpmāk Kuldīgas nodaļa, Liepājas ielā 34, Kuldīgā, LV-3301, tālr.63322823;
- [Liepājas starprajonu VDEĀVK](#), turpmāk Liepājas nodaļa, Aldaru ielā 20/24, Liepāja, LV-3401, tālr.63425534;
- [Rēzeknes starprajonu VDEĀVK](#), turpmāk Rēzeknes nodaļa, Zemnieku ielā 16a, Rēzekne, LV-4601, tālr. 64622360;
- [Valmieras starprajonu VDEĀVK](#), turpmāk Valmieras nodaļa, Jumaras ielā 195, Valmiera, LV-4201, tālr. 6420250

